

Arbejdererindring J.nr. 03/117/01 - Kvinde

Hvornår er du født?

11.6. 1908

Hvor henne?

I Horsens

Hvad lavede dine forældre?

Min far var barbermester og musiker

Og musiker?

Ja

Egen forretning?

Ja

Var der flere svende, der hjalp ham?

Ja, og mange lærlinge

Hvor lå forretningen henne?

I Vestergade

Hvor stor var den, var det sådan, at han?

Nej

Det var ikke sådan, at den var større?

Nej, han var mest interesseret i musikken

Var det i et byorkester, han spillede?

Ja, og så købte vi hus i Nybogade. Min bror han var nede ved banen, og så solgte vi det, og kom op til Egebjerg og bo, og der havde vi det rart oppe. Men så giftede han sig, og så skulle det hele skilles.

Var det din bror, der giftede sig?

Ja, og så var vi hjemme og det var det store sus, jeg gik jo ellers og havde det godt.

Hvor mange søskende var I derhjemme?

Vi var 5

Hvad nummer i rækken er du?

Jeg er den sidste

Hvad med din mor arbejdede hun også?

Nej

Hun gik hjemme?

Ja

Hvor stort et spring er der mellem børnene, kommer I lige sådan efter hinanden?

Nej, der var 17 år mellem min ældste bror og mig, og vi var meget for hinanden, sådan går det sommetider, jeg har det da godt nok, jeg havde det godt i fortiden.

Et godt barndomshjem?

Ja

Og jeres økonomiske situation?

Det var middel

I havde selv hus?

Ja

Havde I noget hjælp derhjemme sådan, at I havde en pige?

Nej

Det var din mor, der klarede det hele?

Ja

Også når der skulle vaskes?

Og så havde jeg en søster der fik svendebrev som BSV

Det var ikke almindeligt dengang?

Nej, det var det ikke, det var ualmindeligt, hun er 80 nu.

Var det noget, hun selv fandt på?

Nej, det var min far

Kom hun til at arbejde som barber også?

Nej, for så giftede hun sig

Hvad med dine andre søskende, fik de også en uddannelse?

Nej, det gjorde de ikke, min bror i Silkeborg han var filmoperatør, han var også barber (manden siger enkelte ting)

Klarede din mor også selv storvasken?

Ja, også det fra forretningen

Skulle I ikke hjælpe hende med det?

Det gjorde min søster også, jeg kom hurtigt ud af skolen, jeg skulle ellers have haft mellemskole eksamen, jeg tror min mor blev syg, så skulle jeg hjem og hjælpe.

Hvor gik du i skole henne?

På Borgerskolen, det var mellem og realskolen.

Der kom du så over fra en anden skole?

Nej

Kunne du godt starte deroppe?

Ja, det holdt min bror på, at vi skulle have en god skolegang

Den var bedre der, end den var i kommuneskolen?

Ja

Var det ren drenge og pige klasse, du gik i eller var?

Det var både drenge og piger, nej ikke til sidst, da var det pigerne.

Kunne du lide at gå i skole?

Ja

Var det sådan, at din mor interesserede sig for jeres skolegang?

Ja

Du sagde, at du ikke fik nogen mellemskole eksamen, fik din søster det?

Min ældste bror han blev stationsforstander, han endte oppe i Vendsyssel i Bro.

Var du ked af, at du kom ud af skolen før du fik din eksamen?

Ja, og det har jeg også fortrudt mange gange bagefter, men det er for sent.

Var det for at, du skulle hjem at hjælpe til der hjemme?

Ja, min mor blev kørt over nede på Torvet.

Syede din mor også jeres tøj selv, eller købte I det færdigsyet?

Jeg tror, vi købte det færdigsyet, hun var meget glad for K.Madsen.

Det hus I boede i, var det et stort hus, var der flere stuer?

Ja, det sidste

Nej det var det første jeg tænkte på?

Det var et lille rækkehus oppe i Nybogade, men vi havde hele huset for mine brødre var hjemme, da var de ikke gift.

Har du haft en byplads, mens du gik i skole, var der nogen af dine søskende der havde?

Nej

Nu sagde du, at dine forældre var middelklasse, var der også arbejderbørn, der gik på Borgerskolen?

Nej, det var der ikke, når de havde evnerne, kan jeg huske, så kom de, de tog prøven der, så kom de over fra kommuneskolerne.

Efter 7 eller 5 år så kom man over?

Ja

Ved du noget om, de fik en friplads så de ikke skulle betale?

Ja, det tror jeg, de var, når de havde evnerne.

Hvad med økonomien i dit barndomshjem, fik I lommepenge som børn?

Nej

Det fik I aldrig?

Nej

Det var ikke noget med at købe slik eller gå i biografen, så skulle I spørge hver gang?

Nej, det synes jeg ikke, det tror jeg ikke det var råd til som nu de får penge.

Selv om I var bedre stillet end mange dengang, var det alligevel småt?

Bedre stillet det ved jeg som ikke, men det gled da, så var det min mor arvede, så købte hun huset i Nybogade.

Det var derfor?

Ja

Hvem tror du, der stod for økonomien i dit hjem?

Det gjorde min mor

Det var hende, der betalte udgifterne?

Ja, hun var en meget bestemt dame, det kan jeg godt se nu.

Det var måske også nødvendigt?

Men lidt egoistisk måske, for jeg ville gerne have lært noget, jeg ville gerne have været i lære med noget, men det var jo at passe det, da vi så flyttede til Egebjerg det var et mægtigt stort hus, det var dengang banegården blev bygget. Så ingeniør Thomsen du ved Thomsen og Wright

og Kjær, de flyttede derop, han havde en masse arbejdsmænd, de lavede en mægtig park deroppe, så det var skønt.

Du sagde, at din far spillede, hvilket instrument var det?

Han spillede kornet og valdhorn

Var det noget, der tog meget tid, så han sjældent var hjemme?

Nej, han var da hjemme for det meste, når han så blev kaldt på, så stak han af, men så var min søster der.

Skulle I hjælpe til derhjemme altså hjælpe jeres mor?

Ja, det gjorde vi.

Var det også drengen, der skulle det, eller var det mest pigerne?

Det var pigerne

Havde drengen ikke nogle pligter?

Nej, for min ældste bror han kom hurtigt ud, han blev ansat hurtigt ved banen, og Svend kom i lære, og så blev han operatør, det var hans et og alt.

Fik dine brødre frit lov til at vælge, hvad de ville, eller var det noget der blev bestemt?

Nej, det tror jeg nok bestemte de vist nok selv

Jeg glemte at spørge dig om, om du ved noget om dine bedste-forældre, hvad de lavede og om, hvor de stammede fra?

Ja jeg har en stamtavle. Min bedstefar han var ansat ude på statsfængslet, jeg tror nok han havde mistet en tå, min oldefar han var vægter oppe i Æbletoft.

Det var din far's far og farfar?

Ja

Ved du noget om din mor's?

Nej, det ved jeg ikke ret meget om.

Hvad var dine forældres politiske holdning, ved du noget om det?

Ja, jeg tror nok socialdemokrat for mor's vedkommende, for jeg kan huske, at hendes læge sagde altid, nu stemmer konservativ for meget, men det gjorde hun ikke.

Det gjorde hun ikke?

Nej

Var dine forældre ikke enige politisk?

Det ved jeg ikke, det kan jeg ikke huske

Det snakkede I ikke noget om?

Nej

Du ved ikke om din far også var socialdemokrat?

Det tror jeg egentlig godt

Selv om han var selvstændig?

Ja, det tror jeg

Hvilken avis holdt I hjemme?

Det var Horsens Avis

Så havde du måske masser af tid til at lege?

Ja, jeg havde det da godt

Var det på gaden, man legede?

Ja

Det var heller ikke så farligt dengang?

Nej

Havde du lyst til at komme til at lave noget bestemt?

Ja, jeg ville gerne have været hjemmebagerske

Forsøgte du at snakke med dine forældre om det?

Ja, men det blev ikke til noget

Hvad var motiverne de det med var der ikke råd?

Jeg tror nok min mor var ene, vi boede der på Nørregade, der på hjørnet af Nørregade og Skolegade. Jeg havde en halvdagsplads.

Døde din far tidligt?

Nej, han var død dengang

Mens du gik i skole?

Nej

Måske lige efter?

Nej, jeg var vist 25 år inden.

Hvad var det for en plads, du havde, du sagde, at du havde en halvdags plads?

Jeg var oppe hos hvad hed han ham i Allegården, der var jeg en slags husbestyrerinde, og så gik jeg hjem om aftenen

Havde du forskellige pladser fra du kom ud af skolen ?

Nej, kun de 2, og så den oppe i Kattesund, ved ham journalisten jeg kan ikke huske, hvad han hed, og så var det, at mor døde, der på Nørregade, og så begyndte jeg på kondensen dernede. Oppe på mejeriet. Horsens Mejeri.

Du sagde, at du arbejdede ved en journalist, var det sådan i huset?

Ja, det var det, for hun havde plads derovre ved Oskar Møller

Var der så børn, du skulle passe?

Nej, der var ingen børn, jeg lavede bare maden til dem

Og gjorde rent?

Ja, og holdt huset

Så boede du hjemme?

Så gik jeg hjem til mor

Det første arbejde du havde udover at være i huset, var det på mejeriet eller på kondensen?

Jeg tror det var mejeriet

Hvad lavede du der?

Jeg var på aftapningen, vi slæbte de her flasker, det var ved Nielsen han var mejeriejer, det sjove ved det var, at han købte nemlig vores hus oppe i Egebjerg. Jeg havde et pantebrev ved ham. Det lyder jo sjovt. Men det havde jeg altså. Men jeg skulle jo tjene nogle penge.

Var det for at komme til at tjene mere, at du begyndte at arbejde der i stedet for?

Nej, jeg havde ikke noget for da havde min bror giftet sig, så jeg var nødt til at komme i gang.

Var du ked af det?

Nej

Man fik også mere ved at være sådan et sted end i huset?

Ja, det gav da mere, for det der i huset, det var ikke nogle penge - intet.

Var det en stor arbejdsplads Horsens Mejeri?

Det var det, men det er nedlagt

Var det skifteholdsarbejde?

Nej, vi mødte tidligt om morgenen, og vi gik hjem ved 2 tiden.

Så må I have mødt ved 3-4 tiden om morgenen, I skulle vel være der i 8 timer?

Ja en 8 timer

Jeg forstod på dig at det var hårdt arbejde, I skulle slæbe flasker?

Det var det fra båndet og op i kølerummet

Når de var fyldt på skulle I så bære?

Ja, Så skulle de jo vaskes bagefter, når de kom hjem.

Havde du en bestemt plads?

Ja, jeg stod på en helt bestemt plads

Og skulle bære flasker op?

Ja

Hvordan var arbejdet, var det ikke koldt?

Jo, det var koldt.

Var det for at holde temperaturen nede?

Ja, det var vådt og grimt. Så var det, at jeg kom ned på Strandpromenaden.

På mælkekondenseringen?

Ja

Hvorfor?

Det ved jeg ikke, jo jeg blev vist gravid

Blev du så sagt op ?

Nej.

Eller holdt du selv?

Ja det gjorde jeg, jeg blev ved til allersidst. De var da søde og flinke dernede.

Det var ikke sådan, at man blev fyret, hvis det blev opdaget at man var gravid?

Nej, og så holdt jeg et år. Så ville jeg ud igen, og så kom jeg ned til Hede i vævesalen, det var hårdt.

Før vi snakkede, blev vi enige om, at du kom ned på mælkekondenseringen under krig-
gen?

Jo, for Ester er født i 1946, og da var det, at de lige var flyttet over i væversalen der bag ved bi-standskontoret, der arbejdede vi så.

Hvad kom du så til at lave på Mælkekondenseringen, var det oppe på dåsefabrikken?

Ja, det var pulver

Skulle du lave dåserne, eller var de fyldte

De var fyldte, tror jeg og så kom der emballage på.

Var det en maskine, der satte låg på dåserne?

Ja, det var der også, men jeg tror nok, at jeg samlede dem på båndet i kasser.

Du flyttede dem over i kasser?

Ja

Var det ikke 2 holds skift?

Jo, det tror jeg nok det var, for de har altid haft travlt dernede.

Kan du huske, om du var i en fagforening på det tidspunkt?

Ja, det var jeg, da jeg kom ned til Hede kom jeg i Kvindeligt Arbejder forbund

Hvad var den anden for en fagforening?

Mejeriarbejderne

Kunne du godt lide at være på Mælkekondenseringen?

Ja, det kunne jeg.

Der var ikke sådan så der var meget støj dernede?

Nej, det var ikke så slemt, og de var søde det var de altså søde og venlige

Det var gode arbejdskammerater?

Ja

Også mester?

Ja, der var ikke noget.

Kan du huske, hvordan du havde det med at arbejde på skift det hører man sommetider?

40 kr. i timen.

Det var, hvad du fik

Kunne du godt vænne dig til at stå op på forskellige tidspunkter og ligeledes sove på forskellige tidspunkter?

Det tror jeg ikke, det gjorde mig noget

Var det ikke mest sæsonarbejde, kom der ikke mest mælk ind om sommeren?

Ja, da kom der meget, og da var der meget at bestille, da var der sommetider overarbejde.

Hvor lang tid kunne det være, at I skulle arbejde over?

Det var sommetider til kl. 10 om aftenen

Fra kl. 7 om morgenen?

Ja, det var en lang dag

Når I kom om morgenen på mælkekondeneringen skulle I så stemple, havde I et kort?

Nej, der stemplede vi ikke. Det kan jeg ikke mindes.

Ved Hede, da gjorde I det da?

Ja. Det var under værkfører Seest-Pedersen, men det siger måske ikke så meget.

Hvorfor valgte du egentlig Hede?

Der var ikke andet

Der var ikke andet at få?

Nej

Det var for, at du kendte nogen, der var dernede?

Jo, jeg tror nok det var på den måde (En snak om tidligere arbejdskammerater)

Hvad for en afdeling kom du på?

Jeg kom, jeg begyndte med at standse jern ud, og så bukkede vi det og lavede møtrikker til selve sadlen

Det må have været saddelværkstedet?

Ja, da var det, der var det Niels han stod og bankede dem sammen.

Niels Jørgensen?

Ja, og vi slæbte de her tunge tønner af jern.

Skulle I selv gøre det?

Ja. fra plads til plads efterhånden, som vi standsede og det skulle laves om.

Der var ikke nogen arbejdsmænd, der flyttede rundt med de tunge ting for jer?

Nej

Det skulle I selv klare?

Ja, det skulle vi.

Du sagde, at der var nogle stansemaskiner dernede, lavede de ikke en frygtelig larm?

Jo, det gjorde de.

I havde ikke sådan nogle høreværn på?

Nej, nej, ja der var en frygtelig larm. Store stansere.

Kunne man godt tale sammen med den, der stod ved siden imens man arbejdede, eller skulle man råbe dem i øret?

Råbte

Man råbte til dem hvis der var noget?

Ja, det gjorde vi.

Måtte I godt tale sammen i arbejdstiden, det var ikke sådan at mester var efter jer, hvis I stod?

Jo, når han forsvandt gik det jo han gad ikke altid at sidde inde i buret. Men vi var på nogle lave akkorder.

Var I det?

Ja puha

Kunne I få dem sat op ved at sige det til mester?

Nej, de var ikke til at snakke med om det, selv om de kom og tog tiden, det var de da begyndt på.

De stod med stoppeure?

Ja.

Hvad syntes I om det?

Det var vi gale over.

Var I det?

Ja

Betød det så at akkorden blev sat ned?

Ja, mange gjorde det vel egentlig. Så efterhånden gik vi over til at lave chassiser til fjernsynet dernede også.

Hvor mange var der ansat på sadelværkstedet?

Vi var ikke ret mange end 12-13 stykker

Både mænd og kvinder?

Ja, der var jo værktøjsmagere ovre ved bordene , og så var der så Niels, der satte dem sammen.

De stod der ved stansemaskinerne var det kvinder?

Ja, det var det.

Kunne det ikke være lidt tungt?

Tungt! jo det var det.

Der burde jo egentlig have været en arbejdsmænd til noget af det der?

Ja, det var frygtelig, jeg kan huske, at derovre i vævesalen, jeg var lige kommet, det var sådan noget tykt jern jeg kunne næsten ikke slæbe det og komme igennem, det var altså slemt, det glemmer jeg aldrig. Så kom Petersen og sagde: " bliver det snart til noget". Han var nu flink nok. Men det var jo hårdt både for hænder og alting.

Havde du handsker på?

Nej

Kunne man ikke have handsker på?

Nej, det tror jeg ikke man kunne, men havde ikke magt over det, så for vi skulle passe på, at det blev standset rigtigt ud - nøje, det måtte ikke gå for meget i brokkassen.

Passe på hvor meget, der blev af hver plade?

Ja.

Kom mester og kontrollerede det?

Ja, han gik rundt og kiggede, jeg kan huske engang jeg skar beslag, så fik jeg håret ind i maskinen, og der kom en ordentlig tot af. Men derefter blev de beskyttet, og det var de ikke dengang.

Var det selv noget I bad om?

Nej, de var sommetider farlige

Skete der tit sådan nogle ulykker man fik fingrene i maskinen?

Ja. Jeg kan huske den ramte engang Stines det yderste, den sad i presseren, jeg tænkte om den ku' reddes, men det kunne den altså ikke. Nej det var jo ikke så rart. Men hva'.

Kom der sommetider sådan nogle fabriksinspektører eller fabrikstilsynet og kiggede på maskinerne?

Nej, det gjorde der egentlig ikke, der var ikke noget dengang ved det .

Hvordan udløste man maskinen, var der en fodpedal eller et håndtag?

Det var begge dele, ja hver for sig de forskellige maskiner.

Mange gange brugte vi jo håndtaget, og så standsede vi ud med foden.

Man kunne godt have fingrene inde i maskinen og så skulle standse ud med foden?

Ja, det må jo have gået ned engang når hun har skubbet der ud der var også en der fik 3 finger af, det ka' jeg huske, det var en frygtelig dag. Der røg de 3. Men hun fik da erstatning for det, det kan ikke altid gøre det.

Var du godt træt, når du kom hjem?

Ja

Tænkte du på at sige op og finde noget andet arbejde?

Nej, jeg har aldrig været en flakker.

Man kunne bede om at blive flyttet til en anden afdeling eller til noget andet arbejde det var helt utænkeligt?

Ja det var det,

Ja, og så var det at jeg al det her eksem.

Hvad fik du det af?

Det mener jeg det var olien, vi smurte det jo det hele, det skulle jo gå i olie alt sammen. Så sagde Dr. Sylvest, at jeg skulle flyttes.

For at undgå olien?

Ja, og så kom jeg op til Koed, jeg ved ikke om du har hørt om ham den mester der - nej

På radiofabrikken?

Ja.

Bad du selv om at blive flyttet derop, eller tilbød fabrikken, at du godt kunne blive flyttet derop?

Ja, da blev der snakket om at jeg skulle væk dernede fra jeg var da væk længe de var jo helt betændte.

Så fik du da nogle dagpenge?

Det tror jeg nok, vi gjorde

Hvor lang var arbejdstiden dengang, da du var på saddeleværkstedet, mødte I kl. 7 om morgenen?

Ja til kl. 4 ja og så kan jeg huske, jeg kørte om i børnehaven

Hvor lang middagspause havde I?

Til at begynde med 1,5 time

Så kunne I køre hjem og spise?

Ja, men efter hånden blev arbejdstiden sat ned

I fik vel også kantine dernede?

Ja, i det nye

Da det blev bygget, da kom der kantine?

Ja

Du sagde, at akkorderne var temmelig lave, skulle man hænge i for at holde en dagløn?

Ja, det sku' man.

Havde I en indbyrdes aftale om, hvor meget I måtte tjene?

Nej, det var der ikke.

Man lavede lige så meget, som man orkede?

Ja, vi skrev så op, hvor meget vi havde lavet

Jeg har talt med nogle af mændene dernede, de havde aftalt et loft over, hvor meget de ville lave, at de ikke ville over et vist, for så var de bange for akkorden, det var ikke noget problem for, hvis akkorden var så lav?

Nej

Stod du ved det samme arbejde?

Nej, vi skiftes, som efterhånden det blev færdig, så gik vi til næste stansemaskine

Så fik man lidt afveksling?

Ja, så var det med at være heldig og få noget, der var godt

Var det tilfældigt, hvem der fik det, eller var det mester der?

Ja, det mener vi

At det ikke var tilfældigt?

Ja

I kunne ikke gøre vrøvl?

Nej, det kunne vi ikke

Hvis der hele tiden var nogle, der fik det gode?

Det snakkede vi da om

Sagde I det også til dem, til de pågældende eller mester, hvis I syntes det var for galt?

Nej, det gjorde vi ikke

Det gjorde man ikke?

Nej

Man havde respekt?

Ja

Det gjorde man ikke?

Nej, så var det jo misundelse

Hun var ikke bange for at sige noget hun mente der var galt? (tidligere arbejdskammerater - bliver der talt om)

Nej det var hun ikke

Kunne I hjælpe hinanden med arbejdet, hvis det kneb med at følge med?

Nej

Det var der ikke nogen mulighed for?

Nej

Enhver måtte klare sig selv?

Ja

Hvis man havde en dårlig dag, så var der ikke noget at gøre?

Nej, det måtte vi ikke, det blev der slet ikke snakket om

Kunne det ske , at akkorden var så dårlig, at man tjente mindre end timelønnen?

Ja

Det kunne det godt?

Ja, men så tog vi jo timelønnen

Så kom i over på timeløn?

Ja, så skrev vi timelønnen på

Det måtte I godt?

Ja, det måtte vi.

Var der noget med overarbejde?

Nej det var der ikke noget af. Det gjorde vi ikke nede ved Hede.

Var der nogen, der blev fyret, når sæsonen var ovre?

Nej, vi gik en uge og arbejdede 14 dage, så fik vi lov til at gå en uge og det kørte videre, og det var på understøttelse.

Var det ikke noget med karensdage, så I ikke fik understøttelse for de første dag?

Jo

(manden blander sig i samtalen)

Du sagde, at I skulle stemple i modsætning til Mælkekondenseringen?

Ja det gjorde vi altid.

Det skulle I også gøre om morgenen?

Ja, og om middagen når vi gik i kantinen, og når vi kom ned igen, og når vi gik hjem.

Hvis der var en arbejdskammerat, der kom lidt for sent kunne man så ikke stemple for vedkommende?

Nej det turde vi ikke, for vi var ikke mere end 12-13 stykker for Petersen kendte os alle sammen.

Så kunne han godt se, hvis der manglede en?

Ja

Har du et indtryk af, hvor stor en forskel, der var på jeres indtægt, hvis man havde en god og dårlig akkord, kunne der så være meget stor forskel på lønningerne?

Ja

Det var der?

Ja

Det var med at være gode venner med mester?

Ja, men det ville vi ikke snakke om

Der er ingen grund til at nævne navne?

Nej

(manden blander sig igen i samtalen)

Pengene var da meget små dengang?

Ja

Det betød meget, hvor meget man fik?

Ja, (manden snakker igen)

Var det dem, der havde været der længst der fik de bedste, eller var det nogen mester havde et godt øje til, havde det noget at gøre med, om man havde været der længe eller, om man var ny?

Hvem han kunne lide

Jeg kan ikke huske om det er dernede fra, jeg har hørt at det havde lidt betydning om man var gammel i gårde?

Nej

Det har ikke noget med det at gøre?

Nej

I måtte godt tale sammen, måtte I godt ryge?

Det måtte vi også godt, vi måtte også godt drikke kaffe ved maskinen.

Så havde I kaffe med hjemmefra?

Ja

I termokanden?

Ja

Hvornår så I nogen fra ledelsen, Eigil Hede og driftsleder og lign.?

Engang imellem gik de igennem

Kikkede de efter hvad I lavede?

De gik bare lige igennem, jeg kan huske, der var engang, jeg tror det var Niels Hede, vi havde skraldebøtte der stod,, hvor vi smed det vi standsede forkert, det kunne han se for sidste gang, han havde været der, det kunne vi ikke glemme.

Var han der stadigvæk, den gamle Niels Hede?

Nej, det var lige, som vi var flyttet over på den ny.

(manden snakker igen)

Nu er det ret snavset arbejde?

Ja

Havde I nogle bademuligheder?

Ja, vi gik i bad hver dag, da vi kom over i det nye, da var der dejlige badeværelser.

Men det var der ikke noget af ovre på vævesalen?

Nej, da måtte vi hjem lige så sorte, som vi var, det var skrækkeligt.

Havde I nogle kitler, I tog på når I kom derned?

Ja

Det var jeres egne?

Ja

I fik ikke nogle?

Nej

Skulle man også have tørklæde på, hvis man havde langt hår?

Nej

Man kunne få håret i maskinen, lige som du fik?

Ja, det gjorde jeg, der gik en ordentlig tot.

Hvordan var forholdet til mester, du sagde, at han var flink nok?

Ja, det syntes jeg da

Kunne han godt skælde ud alligevel?

Ja, sommetider men idet store hele

Ved du noget om, hvor han var kommet fra, om han tidligere havde arbejdet på fabrikken, eller om det var en, de havde taget udefra?

Han havde vist nok arbejdet under den gamle, og så blev han værkfører.

Hvordan tiltalte I ham, sagde I du eller De til ham?

Vi sagde De til ham. Han var da meget menneskelig og så sød, jeg kan huske en gang, jeg kom kørende ned af Vimmelskaftet, med barn på og så sprang kæden, han da helt ulykkelig, han fik fat i cyklen og fik ny kæde på, han var i det store hele flink nok, når man gik ind og snakkede med ham, der kan jeg ikke sige andet.

Kunne man bede om at få lidt tidligere fri, hvis det var et eller andet man skule?

Ja, så skulle man snakke med ham.

Havde I allesammen akkordarbejdere eller var der nogen der var på timeløn?

Det tror jeg nok der var, der var nogen på timeløn, det var umuligt at holde den akkord, de havde sat, så de arbejdede på timeløn.

Når I spiste ovre i kantinen til middag, havde I så bestemte pladser?

Jo, det havde vi da

Så at I havde jeres eget bord?

Ja

Skulle man så skynde sig for at få sin plads?

Nej

Var det sådan, at dem fra kontoret sad for sig selv, og dem fra saddelsalen sad for sig selv?

Jeg tror kun den tid var kun for arbejderne deroppe, jeg tror ikke det var kontortiden.

I spiste i forskellige hold?

Ja

På forskellige tidspunkter?

Ja, da var der jo kun en halv time, vi gik op, det var kun arbejderne, der kom derop dengang, så har de andre haft andre tider.

I havde ikke andre pauser, end dem i selv tog i løbet af dagen, I havde ikke sådan frokostpauser?

Jeg tror nok der ved 9 tiden, fik vi lov til at drikke kaffe

Var det ved maskinen?

Ja

Kunne I købe en cykel eller radio dernede billig?

Ja

End hvis I købte den ude i byen?

Ja

Det kunne man godt?

Ja, jeg har købt et par cykler dernede, og mit første radio det blev også købt dernede og fjernsynet.

Var det meget billigere?

Ja, og så gik man det af på lønnen.

Betalte man af?

Ja, det måtte vi også

Var det over en længere periode, hvor de så trak et beløb?

Ja, så tog de af lønnen

De der cykler og radioer man kunne købe, kunne man ikke bare sælge dem videre og så tjene lidt på dem?

Det var der nogen der gjorde, men det blev altså stoppet. det var cyklerne.

Det kunne man godt lave en lille forretning på, hvis man var fiks nok?

Ja

Kunne I godt købe dæk og lign. dernede?

Nej, det tror jeg ikke

Hvis de var slidt så kunne man ikke gå derned og købe dem?

Nej, jeg har købt cyklerne dernede

Hvem skulle man gå til, skulle man på kontoret?

Nej, til værkføreren

Det klarede han så?

Ja

Så var der fordel ved at arbejde dernede?

Ja

Har du noget indtryk af, nu sagde du at akkorderne ikke var så høje, hvordan var lønnen i forhold til andre arbejdspladser?

Det ved jeg ikke, men ikke om det var noget lignende

Det var ikke noget I snakkede om?

Nej

Var der så mange, der kom og blev ansat, og kun var der ganske kort tid, og så holdt op?

Ja

For at det var for snavset og for hårdt?

Ja, jeg kan huske at værkfører Petersen, manglede en, og så var det, at du har jo snakket med Erna derhenne i Fredericiagade - nej, så sagde jeg, at jeg godt kunne skaffe en for hun havde ikke noget, så suste jeg i middagsstunden, så sagde værkføreren, at det var vel ikke nogen flakker, for så kan det ikke nytte noget.

Men Erna hun var skam solid.

Hun var der i mange år?

Ja

Jeg forstod, værkføreren foretrak nogen frem for andre, var der også forskel på den måde han behandlede mænd og kvinder på?

Nej

Det var det samme?

Ja

Der gjorde han ikke forskel?

Nej

Der var Niels Jørgensen

Ja, han stod og samlede

Var der ikke andre, var resten kvinder?

Der var en enkelt arbejdsmænd

Det var hårdt forstod jeg, var det sådan at der var nogle mænd der overtog det hårdeste arbejde efterhånden?

Nej, det var kvinder hele tiden, det har jeg ikke set.

Der var ikke nogen arbejdsdrenge?

Jo

Hvad lavede de?

De hjalpovre ved værktøjsmagerne, de ventede på at komme i lære

Kom man først ind som arbejdsdreng?

Ja

Havde I den samme mester i den tid du var dernede, eller blev der skiftet ud?

Det var ham hele tiden

Når I arbejdede nogen sammen, så I noget til hinanden udenfor arbejdstid,, gik ud sammen eller besøgte hinanden?

Ja det gjorde vi.

Besøgte I også hinanden i weekenden?

Ja

Havde I jeres egen sygekasse, en hjælpekasse på fabrikken som man betalte til?

Nej

Hvis der var nogen der var syge, kunne der så gå en liste rundt?

Ja

Så skrev man sig på et lille beløb?

Ja

Var det kun på den afdeling, hvor den pågældende arbejdede eller var det over hele fabrikken?

Jeg tror nok, den gik rundt til saddelmagerne.

Så har der nok ikke været nogen sygekasse?

Nej

Havde I en tillidsrepræsentant på afdelingen, eller var det en for alle kvinderne.

Der var en for alle kvinderne, hun arbejdede inde på saddelmagerne.

Var det Elna Johansen?

Jeg regner med , at hun bor oppe i Vendersgade endnu, for der havde forældrene hus.

Da du blev medlem af fagforening, gik du så til generalforsamling i fagforeningen?

Ja

Var der mange, der gik til møde?

Ja

Fik I kaffe med brød?

Ja

Tror du, det var derfor, der var så mange?

Ja, jeg er bange for det

Det var ikke for, at I gerne ville have jeres egen tillidsrepr. ind i bestyrelsen?

Nej det gik vi ikke så højt op i.

Hvis man gerne ville have en ansat man kendte, kunne man så gå til mester og sige at?

Ja, så kunne hun komme, men der var mange, der sprang fra.

Når der nu var jubilæum, nu har du været der i 20 år, du må have været ude for, at der var nogle der holdt 25 år?

Ja

Hvordan foregik det?

Så samlede vi ind til gave

Var det på afdelingen?

Ja

Kom man så op på kontoret?

Ja

Var der flere af dem du arbejdede sammen med, der havde 25 års jubilæum?

Ja, det tror jeg nok Valborg Rye havde, hun havde været der længe.

Man kunne ikke gå ind på de andre afdelinger?

Nej, de var adskilte

Kunne I få forskud på jeres løn?

Det har jeg aldrig tænkt over

Du ved ikke, om der er nogen der har?

Nej

Jeg ved i den gamle tid ved Hede, kunne man gå til ham selv, og bede om det? Og snakke med ham?

Ja

Hvis man kom for sent om morgenen, skulle man stemple, men det var ikke noget med at porten var låst, så man ikke kunne komme ind?

Nej, vi kunne altid komme op

Kunne det ske, at mester skældte ud hvis?

Nej

Det var han ligeglad med, I skulle selv betale det?

Ja

Hvor lang tid var du på saddelværkstedet , inden du kom på ra-diofabrikken? Var det flere år?

Ja, det har mindst været 12-14 år, før jeg kom på radioen

Var de begyndt at lave fjernsyn på det tidspunkt?

Ja

Hvad for noget arbejde, fik du på radiofabrikken?

Da spolede jeg, det var straks lidt bedre med lønnen

Det hjalp med det samme, når man kom derover?

Ja

Var det ikke også akkord arbejde?

Jo, det hjalp meget, jeg kunne tillade et ur.

Hvor var radiofabrikken henne?

Den begyndte foroven ved maskinerne, og vi var på første sal.

Var det der de kom op?

Ja, der begyndte jeg oppe, og så kom vi over i det nye, jeg var lige holdt op som det brændte, jeg kan ikke huske årstallet.

Du sagde, at du sad og spolede, hvad laver man, når man spoler?

Man spoler jo over de her forskellige, så går maskinen.

Den her tråd man spoler op?

Ja

Er der nogle, der bliver lakeret samtidig?

Nej, vi voksede dem

Man voksede dem?

Ja

Var det en automatisk maskine?

Ja

Kunne du sidde ned til det?

Ja

Det kunne du ikke inde ved stansemaskinen?

Nej, der stod vi op

Var der mange ansat t på radiofabrikken?

Ja

Den var meget større?

Ja

Det var vel også mest kvinder, der var der?

Ja

Du havde ikke lyst til at fortsætte?

Nej, det kunne jeg ikke, jeg havde ikke godt af at sidde stille for blodomløbet i benet. Så sagde doktor Nielsby, at jeg skulle holde op, nu havde jeg siddet der længe nok.

Du har ikke savnet det?

Nej, absolut ikke

Det er der stor forskel på, der er sommetider nogen, der siger, at de savner at komme på arbejde, men der nok også nogen, der ikke kan komme hjem hurtig nok?

Nej

Du får stadigvæk den her julegave fra Hede Nielsen?

Ja, hvert år

Er det alle der får det, eller skal man have været der en vis overrække?

Det tror jeg nok, men jeg ved det ikke

På et tidspunkt, mens du arbejdede på Mælkekondenseringen, da skulle du hente din pige efter arbejdstid?

Nej, for da var hun ikke kommet

Det var efter?

Det var nede ved Hede

Du sagde, at I skulle arbejde så meget over nede på mælkekondenseringen, det var vel noget frygteligt noget, hvis man skulle hente sit barn ?

Da var hun ikke født

Var der nogle af dine arbejdskammerater, hvis de pludselig skulle arbejde over?

Det kan jeg ikke mindes, det var bare at blive der

Hvornår er du blevet gift?

Jeg er ikke gift

Jeg kan godt se der står 2 forskellige navne på døren?

Det har vi aldrig noget

Har du aldrig nået det?

Nej, men det er også lige meget.

Det er almindeligt i dag, men dengang var det vel ikke?

Nej, men det gik også mig på

Gik det dig på?

Nu er det jo ligegyldigt

Nu har du ikke nogen at tænke på?

Nej

Var der nogen, der kom med stikpiller?

Ikke på arbejde, det var da Tilde der sagde, vi har aldrig fået tilskud, og så gav jeg ikke ret meget i skat. Jeg fik aldrig børnetilskud, det kan jeg huske hun sagde, det er da det eneste.

Hvorfor har du egentlig arbejdet, var det økonomisk nødvendigt

Ja

Ville du helst have gået derhjemme?

Ja, men jeg var helt ene, jeg skulle jo bestille noget. Jeg nåede ikke at få lært noget, men det gik jo